

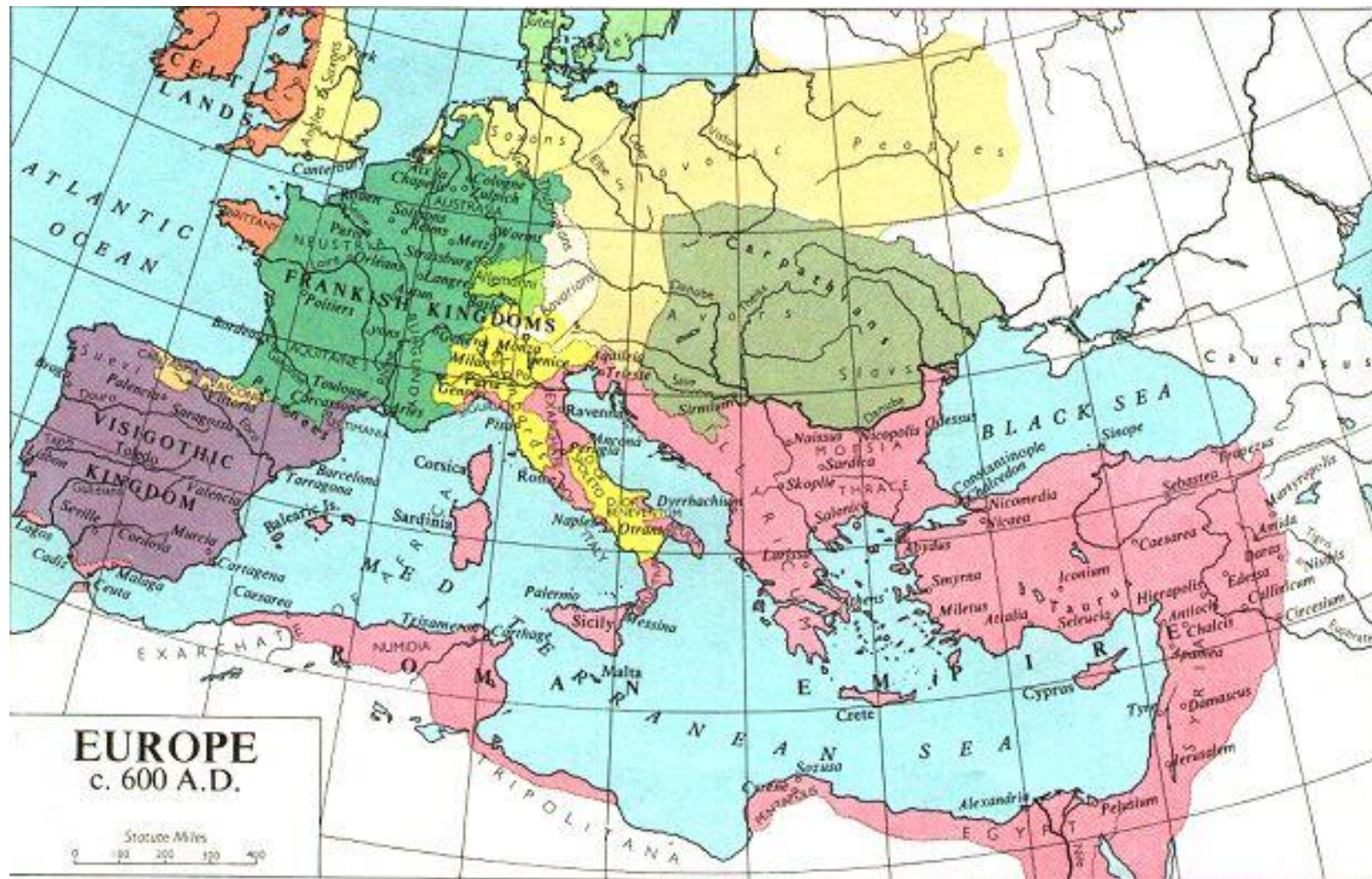
Rimsko carstvo

Počeci i rano razdoblje

Period

- 27. pr. Kr. – 5. st.
 - 476.?
 - Srednji vijek
 - 15. st. i dalje
- Opće karakteristike
 - Novo političko uređenje – novo shvaćanje države i vlasti
 - U većoj mjeri mir nego u Republici
 - Najveća teritorijalna ekspanzija – 2. st.
 - Društvene, vjerske i kulturološke promjene

Počeci

- Slijedi nakon velike političke krize 1. st. pr. Kr.
- Prvi trijumvirat (formalno of 59. pr. Kr.): Gnej Pompej – Kras – Cezar
 - Uspon trijumvira, osobito Cezara
 - Unutarnji sukobi u Rimu
- Cezar
 - 59. pr. Kr. prokonzul Galiju i Iliriju
 - Galski ratovi – 58.-49. – potpuna vlast u Galiji
 - 55.-54. Britanija

Raspad trijumvirata

- 53. pr. Kr. Krasova pogibija u ratu s Partima (Bliski Istok)
- U Rimu – Pompej i senatori – opozicija Cezarovim pristašama
- 51. pr. Kr. zahtjev Senata da Cezar odustane od vojnog zapovjedništva (ako želi konzulski mandat)
- 49. pr. Kr. ponovljen zahtjev + diktatorske ovlasti Pompeju
- Cezarov odgovor: **prelazak Rubicona**
- 48. pr. Kr. bitka kod Farsale
 - Pobjeda Cezara
 - Pompej – bijeg u Egipat, gdje je umoren

Alea iacta est!

Posljedice

- Cezar: Uspostava apsolutne političke moći
- **Diktatura**
- Tribunska služba – od 48. pr. Kr. stalni tribun
- Konzul i prokonzul
- 46. pr. Kr. cenzor – pravo imenovanja senatora
- Povećanje Senata na 900 članova
- Izdaje zakon
 - Pravo imenovanja svih magistrata

Etiam tu, mi fili!

Urota protiv Cezara – senatori
predvođeni Markom Junijem
Brutom i Gajem Kasijem
Longinom

Drugi trijumvirat

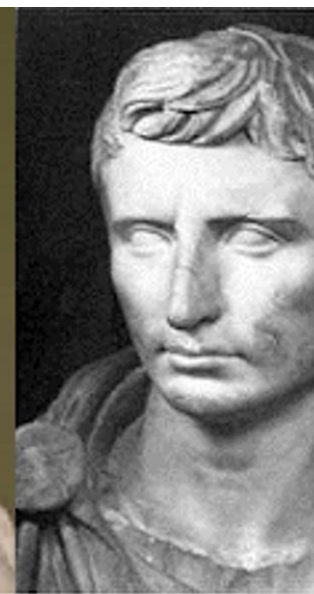
- Marko Antonije – konzul zajedno sa Cezarom
- Marko Emilije Lepid – vojni zapovjednik
- Oktavijan – Cezarov adoptirani sin i pranećak
 - Porazili urotnike
 - **Pogubili** oko 2000 vitezova i 300 senatora, među kojima je bio i Ciceron koji je svojim govorima istupao protiv Marka Antonija
 - **Podijelili** rimsku državu na tri dijela: Oktavijan je dobio zapadne provincije i Italiju, Antonije helenistički Istok, a Lepid Afriku

Marko Antonije
Marcus Antonius Marci

Emilije Lepid
Marcus Aemilius Lepidus

Oktavijan Augustus
Gaius Iulius Octavianus

Drugi trijumvirat

- Unutarnji sukobi trijumvira
- Oko raspodjele zemalja – 36. pr. Kr.
 - Lepid – izbačen iz saveza
- Marko Antonije – baza u Egiptu
- Brak s Kleopatrom
- OKTAVIJAN – USPIO OKUPITI OKO SEBE PLEMSTVO

Bitka kod Akcija 31. pr. Kr.

Uspostava Carstva?

- Oktavijan (27. pr. Kr. – 14.)
 - Imperium – vrhovna teritorijalna vlast
 - 27. pr. Kr. titula Augustus
 - Princeps – prvi među građanima
 - 14. nakon smrti proglašen bogom
- Raspušta vojsku i organizira izbore za vijeća
- Izabran za konzula
- Službeno vraća vlast Senatu i odriče se vojne vlasti i Egipta
- Senat odbija – prepušta mu i Hispaniju, Galiju i Siriju
- 23. pr. Kr. odustaje od konzulske vlasti
- Postaje tribun

Principat

- Kombinira republičke elemente i monarhijske
- Senat – i dalje aktivan – ideja o SPQR
- Princeps: kontrola vlasti
- Oktavijanove reforme
- Standardizira poreze
- Administracija
- Vojne mirovine
- Propaganda – patronat nad intelektualcima

Uspostava dinastije

- Temeljna karakteristika monarhijskoga modela vlasti
- Pitanje nasljedstva – Oktavijan određuje!
- Problem nasljedstva
 - Marcel – nećak
 - Adoptirani sinovi – Gaj Cezar i Lucije
 - Brat Druz
- Posvaja Tiberija – iz rimskoga roda Klaudijevaca
- **Uspostavljena dinastija?**

Julijevsko-Klaudijevska dinastija

- Cezar
- Oktavijan
- Tiberije (14.-37.)
 - Financijska stabilnost
 - Ugušio pobunu dalmatinskih i panonskih plemena, pobunu u Germaniji, u provincijama Traciji, Galiji i Numidiji.
 - Narodne skupštine se prestaju sastajati.
 - Izbor magistrata, prenosi na Senat
 - Loši odnosi sa Senatom – zbog velikih ovlasti pretorijancima
 - Rimska historiografija ga prikazuje kao tiranina i progonitelja neistomišljenika
- Kaligula (37.-41.) – Tiberijev pranećak
- Prekid progona
- Sukob sa Senatom oko shvaćanja moći
- Rimska historiografija: luđak i progonitelj
- Ubijen od strane pretorijanaca

Julijevsko-Klaudijevska dinastija

- Klaudije (41.-54.) – Tiberijev nećak
- Unaprijedio administraciju
- Pojednostavio dobivanje građanstva
- Osvaja Britaniju 43.
- Gradi zimsku luku u Ostiji
- Odbio naziv imperator
- Prema tradiciji: otrovan
- Neron (54.-68.)
- Sin iz prvog braka Agripine (žene cara Klaudija)
- Sužavanje moći Senata
- Brutalan odnos prema neistomišljenicima
- Rastrošnost na priredbe i istočna vojevanja
- Samoubojstvo nakon što je proglašen neprijateljem naroda